

**Profil ogólnoakademicki**

# **RAPORT ZESPOŁU OCENIAJĄCEGO POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ**

**Nazwa kierunku studiów:**

**farmacja**

**Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:**

**Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu**

**Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy**

**Data przeprowadzenia wizytacji:**

**4-5. 06. 2019 r.**

**Warszawa, 2019**

## Spis treści

|                                                                                                                                                                                                                               |      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu .....                                                                                                                                                                               | 3    |
| 1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej .....                                                                                                                                                         | 3    |
| 1.2. Informacja o przebiegu oceny .....                                                                                                                                                                                       | 3    |
| 2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów .....                                                                                                                                                       | 4    |
| 3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia.....                                                                                                                            | 5    |
| Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się .....                                                                                                                             | 5    |
| Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się ..... | 6    |
| Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie .....                                                              | 9    |
| Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry .....                                                                                       | 122  |
| Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie .....                                                                                                      | 144  |
| Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku .....                                                               | 166  |
| Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku .....                                                                                                                  | 188  |
| Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia .....                                                             | 2020 |
| Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach .....                                                                                                   | 26   |
| Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów .....                                                                                                   | 28   |
| 4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę .....              | 30   |
| 5. Załączniki: .....                                                                                                                                                                                                          | 32   |
| Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia .....                                                                                                                                                               | 32   |
| Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego .....                                                                                   | 32   |
| Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych .....                                                                                                                                                            | 34   |
| Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa .....                                                                                                                                         | 46   |
| Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena .....                                                                                                                                          | 46   |

## **1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu**

### **1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej**

Przewodniczący: prof. dr hab. Wojciech Mielicki, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Jadwiga Renata Ochocka, ekspert PKA
2. prof. dr hab. Janusz Solski, ekspert PKA
3. dr Krystyna Pierzchała, ekspert PKA ds. pracodawców
4. Angelina Ngo, ekspert PKA ds. studenckich
5. Edyta Lasota-Belżek, sekretarz Zespołu Oceniającego

### **1.2. Informacja o przebiegu oceny**

Ocena jakości kształcenia na kierunku farmacja prowadzonym na Wydziale Farmaceutycznym Collegium Medicum w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. PKA po raz kolejny ocenia jakość kształcenia na tym kierunku. Poprzednia wizytacja ZO PKA miała miejsce w roku 2012 i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała nr 530/2012 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 6 grudnia 2012 r.).

Odbyta obecnie wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego opracowano po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, dokonanego przeglądu infrastruktury dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, z pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz ze studentami kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

## 2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

|                                                                                                                                                                                                      |                                 |                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|------------------------------|
| <b>Nazwa kierunku studiów</b>                                                                                                                                                                        | farmacja                        |                              |
| <b>Poziom studiów</b><br>(studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)                                                                                                          | jednolite magisterskie          |                              |
| <b>Profil studiów</b>                                                                                                                                                                                | ogólnoakademicki                |                              |
| <b>Forma studiów</b> (stacjonarne/niestacjonarne)                                                                                                                                                    | stacjonarne oraz niestacjonarne |                              |
| <b>Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek<sup>1,2</sup></b>                                                                                                                    | nauki farmaceutyczne            |                              |
| <b>Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów</b>                                                                        | 11 semestrów, 330 punktów ECTS  |                              |
| <b>Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)</b>                                       | 1280 godzin i 40 punktów ECTS   |                              |
| <b>Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów</b>                                                                                                                            | brak                            |                              |
| <b>Tytuł zawodowy nadawany absolwentom</b>                                                                                                                                                           | magister farmacji               |                              |
|                                                                                                                                                                                                      | <b>Studia stacjonarne</b>       | <b>Studia niestacjonarne</b> |
| <b>Liczba studentów kierunku</b>                                                                                                                                                                     | <b>448</b>                      | <b>126</b>                   |
| <b>Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów</b>                                                                         | <b>5381</b>                     | <b>5381</b>                  |
| <b>Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów</b>                    | <b>238</b>                      | <b>238</b>                   |
| <b>Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów</b> | <b>200</b>                      | <b>200</b>                   |
| <b>Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru</b>                                                                                                            | <b>100</b>                      | <b>100</b>                   |

<sup>1</sup>W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

<sup>2</sup>Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

### **3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia**

#### **Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się**

##### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1**

Uniwersytet Mikołaja Kopernika – Collegium Medicum kształci studentów na kierunkach medycznych w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w oparciu o strategię rozwoju przyjętą na lata 2012-2020. Uczestniczy w rozpowszechnianiu wiedzy farmaceutycznej i medycznej wśród społeczności lokalnej. Dbą o wysoką jakość kształcenia celem zapewnienia optymalnego przygotowania absolwenta do realizowania zadań w zakresie ochrony i promocji zdrowia.

Kierunek farmacja jest kierunkiem regulowanym a przyjęta przez jednostkę koncepcja kształcenia jest zgodna ze standardami kształcenia opisanymi w odpowiednich aktach prawnych.

Program studiów dla kierunku farmacja oparty na standardach jest sukcesywnie wzbogacany i modyfikowany uwagami kierowanymi od studentów i nauczycieli akademickich, ale też od współpracujących z Wydziałem Interesariuszy zewnętrznych: Sekcji Akademickiej Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, Pomorsko-Kujawskiej Izby Aptekarskiej, Polskiego Towarzystwa Studentów farmacji. Istotną rolę w kształtowaniu koncepcji i programu kształcenia odgrywają wnioski z monitorowania karier absolwentów.

W opracowaniu koncepcji kształcenia uwzględniono potrzeby rynku pracy i zmieniające się oczekiwania pacjentów wobec farmaceutów. Oprócz dobrego wykształcenia teoretycznego i praktycznego położono nacisk na kształcenie kompetencji niezbędnych w przyszłej pracy z pacjentem, wśród których wymienić należy m.in. zapewnienie bezpiecznej i skutecznej farmakoterapii czy opiekę farmaceutyczną.

Kształcenie na kierunku farmacja jest ściśle powiązane z działalnością naukową prowadzoną na Wydziale Farmaceutycznym CM UMK. Badania ukierunkowane są na opracowywanie nowych postaci leków, poszukiwanie nowych naturalnych i syntetycznych substancji leczniczych, wykorzystanie metod sztucznej inteligencji do analizy danych w farmacji i medycynie. Nadto prowadzone są badania nad poprawą skuteczności farmakoterapii i monitorowaniem poziomu leków w płynach ustrojowych, obniżaniem kosztów leczenia, zmniejszaniem działań niepożądanych leków.

Poprzez realizację programu studiów absolwent kierunku farmacja uzyskuje wiedzę i umiejętności oraz pełne kompetencje nie tylko do pracy w aptece ale również w przemyśle farmaceutycznym. Zatem realizowany program uwzględnia aspekt naukowo-badawczy realizowany w Uczelni, co gwarantuje dobre przygotowanie absolwentów do podejmowania pracy również w jednostkach naukowych. Zatem efekty uczenia się są zgodne z celami kształcenia i pozwalają na stworzenie systemu weryfikacji zarówno wiedzy, jak i umiejętności a także kompetencji społecznych osiąganych przez studentów, co odpowiada poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnie akademickiemu.

## **Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1**

Kryterium spełnione.

### **Uzasadnienie**

Kierunek Farmacja o profilu ogólnoakademickim jest kierunkiem wielodyscyplinarnym, a koncepcja i cele kształcenia są w pełni zgodne ze strategią Uczelni i są wymiennie powiązane z działalnością naukową oraz zorientowane na potrzeby otoczenia, w tym zawodowego rynku pracy. Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia i pozwalają na stworzenie systemu weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiąganych przez studentów.

### **Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia**

-

### **Zalecenia**

-

## **Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się**

### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2**

Kształcenie na kierunku farmacja prowadzone jest w formie jednolitych studiów magisterskich zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Oceniany kierunek jest kierunkiem o profilu ogólnie akademickim a program studiów jest w pełni zgodny z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) z dnia 26 września 2016 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów. Realizowane treści programowe są zgodne z efektami uczenia się a także uwzględniają aktualny stan wiedzy oraz metodyki badań właściwych dla dziedziny nauk medycznych i dyscypliny farmacja.

Harmonogram realizacji programu studiów, w tym kolejność przedmiotów oraz formy i organizacji zajęć a także liczba semestrów i liczba godzin są zgodne ze standardami. Obejmują ogółem 5381 godzin i 330 punktów ECTS. Podzielony jest na 6 modułów kształcenia, w tym 2 moduły w ramach grupy treści podstawowych o łącznej liczbie 1490 godzin i 117 punktów ECTS oraz 4 moduły w ramach grupy treści kierunkowych o łącznej liczbie 2224 godziny i 151 punktów ECTS. Nadto program obejmuje również obowiązkowe praktyki zawodowe: miesięczne (wakacyjne) na III i IV roku studiów oraz 6-miesięczną praktykę w aptece na 11 semestrze studiów po obronie pracy magisterskiej.

Miesięczne praktyki wakacyjne są realizowane w wymiarze 160 godzin każda a przypisano im w sposób prawidłowy po 5 punktów ECTS. Praktyka 6-miesięczna to 960

godzin, której przypisano 30 punktów ECTS. Praktyki zawodowe po III roku odbywają się w aptekach otwartych, a po IV roku w aptece szpitalnej i w zakładach przemysłu farmaceutycznego. Praktyka 6-miesięczna odbywa się w aptekach otwartych a część może odbywać się w aptece szpitalnej. Szczegółowe zasady związane z przebiegiem praktyki 6-miesięcznej reguluje Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 lutego 2009 roku w sprawie praktyki zawodowej w aptece.

Wszystkie praktyki na kierunku farmacja mają opracowany program i regulamin zatwierdzony przez Radę Wydziału Farmaceutycznego CM UMK a także sylabus, w którym szczegółowo określono efekty uczenia i metody weryfikacji. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są spójne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć.

Praktyka realizowana po roku III w aptekach ogólnodostępnych stanowi realizację efektów przedmiotu technologia postaci leku I, a jej celem jest utrwalenie umiejętności w zakresie wykonywania preparatów recepturowych. Praktyka realizowana w aptekach szpitalnych po IV roku, odzwierciedla efekty przedmiotu technologia postaci leku II. Takie umiejscowienie praktyk w planie studiów, a także dobór miejsc odbywania praktyk, zapewniają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Praktyki realizowane są zgodnie z „Regulaminem praktyk zawodowych w aptece” dla kierunku farmacja oraz na podstawie „Programu praktyki zawodowej” oraz sylabusu do tej praktyki odrębnego dla każdej praktyki. Treści programowe dla praktyk i staży zawarte w sylabusach oraz w programach praktyk, są spójne z zakładanymi dla kierunku efektami uczenia się.

Przebieg praktyki miesięcznej jest dokumentowany przez studenta w Dzienniku praktyki, który stanowi szczegółowe sprawozdanie z jej realizacji. Oprócz dziennika każdy student w dodatkowym zeszycie zapisuje wszystkie zrealizowane przez siebie leki recepturowe oraz opisuje wybrane leki. Uzyskane efekty uczenia w zakresie umiejętności są zaliczane przez opiekuna praktyki w aptece na podstawie obserwacji pracy studenta. W dołączonym do Dziennika praktyk sylabusie znajduje się wykaz zakładanych dla praktyki efektów uczenia, brak jest natomiast zasady oceny stopnia uzyskania danej umiejętności. Opiekun praktyk na zakończenie wystawia również opinię o przebiegu praktyki oraz często (jest to dobrowolne) ocenę.

Dla praktyki 6-miesięcznej dokumentację przebiegu praktyki również stanowi Dziennik praktyk i Zeszyt do leków recepturowych. W regulaminie praktyki 6-miesięcznej, dołączonym do Dziennika, opisane są wszystkie umiejętności, które powinien student nabyć w czasie praktyki. Praktyka ta zaliczana jest na ocenę przez opiekuna praktyk, na podstawie obserwacji pracy studenta.

Praktyki są hospitowane w sposób niezapowiedziany, osobiście przez opiekuna praktyk z Uczelni. W przypadku bardzo odległych miejsc praktyk, hospitacje są telefoniczne (rozmowa z opiekunem praktyki i kierownikiem apteki). W trakcie hospitacji opiekun praktyk z Uczelni weryfikuje sposób realizacji praktyki na podstawie Dziennika, rozmowy ze studentem oraz obserwacji pracy studenta. Studenci praktyki wakacyjne miesięczne oceniają w trakcie rozmowy

z opiekunem praktyk z ramienia Uczelni. Praktyki 6-miesięczne są hospitowane 2-krotnie a studenci oceniają jej przebieg za pomocą „*Ankiety po odbyciu stażu w aptece*”. Hospitacje są udokumentowane protokołami. Wnioski z analizy ankiet są wykorzystywane w procesie podnoszenia jakości kształcenia w zakresie praktyk. Wszystkie praktyki w 2018 roku zostały ukończone z pozytywnym wynikiem.

Warunki kwalifikowania apteki do odbywania praktyki są następujące: prawidłowy przebieg praktyki w aptece w poprzednich latach, umożliwiający osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się, przynajmniej dwóch magistrów farmacji zatrudnionych w aptece, opiekun powinien posiadać minimum 5 letni staż pracy. Zgoda Wojewódzkiego Inspektoratu Farmaceutycznego na realizację praktyki w danej aptece jednocześnie potwierdza odpowiednią infrastrukturę, wyposażenie apteki oraz prawidłowe kwalifikacje personelu. Wymagana jest również pozytywna ocena apteki przez Okręgową Izbę Aptekarską. Według dokumentacji, liczba miejsc praktyk, z którymi Uczelnia ma podpisane umowy, jest wystarczająca aby każdy student mógł ją odbyć. Studenci mają także możliwość realizowania praktyk wakacyjnych poza Bydgoszczą, co jest dokładnie określone w regulaminie. Opiekun z ramienia Uczelni zalicza praktyki na podstawie dokumentacji oraz rozmowy ze studentem.

W czasie wizytacji ZO PKA ocenił infrastrukturę i wyposażenie miejsc odbywania praktyk jako zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiające osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych są prawidłowe.

Program studiów obejmuje także treści humanistyczne oraz z zakresu postępu nauk farmaceutycznych w wymiarze 120 godzin oraz łącznej liczbie 6 punktów ECTS. Moduł dyplomowy obejmuje seminarium magisterskie (7 punktów ECTS), ćwiczenia specjalistyczne i metodologię badań naukowych, za które student otrzymuje 30 punktów ECTS, w tym 20 punktów ECTS za przygotowanie pracy magisterskiej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego. Egzamin dyplomowy obejmuje obronę pracy magisterskiej a także weryfikację wiedzy z zakresu programu studiów. Ostatni moduł stanowią przedmioty: język łaciński, przysposobienie biblioteczne, wychowanie fizyczne, elementy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomia. Moduł ten (zajęcia „wspomagające”) zgodnie z zarządzeniem Nr 62 Rektora UMK prowadzony jest w trybie kształcenia na odległość (e-learning) w wymiarze 8 godzin. Moduł ten obejmuje nadto zajęcia fakultatywne, których oferta w roku akademickim 2018/2019 obejmowała 52 tematy.

Standardy i efekty kształcenia na kierunku farmacja w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oparte są o rozporządzenie MNiSW z dnia 9 maja 2012 roku i obejmują:

- 204 efekty kierunkowe w obszarze wiedzy
- 207 efektów kierunkowych w obszarze umiejętności
- 6 efektów kierunkowych w obszarze kompetencji społecznych.

Uzyskanie dyplomu magistra farmacji zgodnie z programem studiów i zakładanymi efektami uczenia się gwarantuje zdobycie kwalifikacji, które nie tylko przygotowują do pracy zawodowej w aptekach, hurtowniach czy przemyśle farmaceutycznym, ale również do pracy naukowej. Element naukowości jest zaznaczony zarówno w grupie treści podstawowych, treści kierunkowych, jak też treści fakultatywnych. Wynika to z faktu, iż farmacja jako

interdyscyplinarna dziedzina oparta na wiedzy z zakresu biologii, chemii i medycyny gwarantuje możliwości zapoznania się przez studentów z najnowszymi osiągnięciami w zakresie analizy instrumentalnej i analizy leków, a także ze skutkami działania leków w tym udokumentowanymi mechanizmami interakcji leków. Dynamiczny postęp wiedzy w obszarze nauk farmaceutycznych wymaga od kadry naukowo-dydaktycznej ciągłej aktualizacji treści przedstawianych na zajęciach a jednocześnie uczy studentów aktualizacji wiedzy i umiejętności również poprzez wykorzystywanie zbiorów bibliotecznych w postaci baz periodyków naukowych a to umożliwia naukowy rozwój studentów.

## **Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2**

Kryterium spełnione.

### **Uzasadnienie**

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia i uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki dyscyplin obejmujących kierunek farmacji.

Harmonogram realizacji programu studiów i organizacji zajęć, w tym liczba semestrów umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się a metody kształcenia umożliwiają przygotowanie do prowadzenia lub udziału w działalności naukowej.

Realizacja praktyk w tym program, dobór miejsc praktyk i ich ilość, dobór opiekunów praktyk oraz metody weryfikacji nabywanych umiejętności zapewniają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się, w tym efektów z obszaru kompetencji badawczych.

## **Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia**

-

### **Zalecenia**

-

## **Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie**

### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3**

Warunki i tryb rekrutacji kandydatów na kierunek farmacja zostały określone w uchwale Nr 80/V/2017 i w uchwale Nr 174/XII/2018 Senatu UMK w Toruniu. Zasady rekrutacji są przejrzyste a przebieg postępowania rekrutacyjnego zachowuje zasadę równych szans dla wszystkich ubiegających się o podjęcie studiów na ocenianym kierunku. Procedura rekrutacyjna jest prawidłowo opisana i dostępna na stronie internetowej Uczelni. Rejestracja kandydatów na studia odbywa się przez Internet a rekrutację prowadzi Uczelniana Komisja Rekrutacyjna w oparciu o dane zgromadzone w systemie IRK (Internetowa Rejestracja Kandydatów) i złożone przez kandydatów dokumenty. Uczelniana Komisja tworzy listę rankingową opartą na liczbie punktów uzyskanych przez kandydatów. Podstawę kwalifikacji stanowi wynik egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym z tzw. przedmiotu obowiązkowego (chemia, biologia) i tzw. przedmiotu dodatkowego (fizyka, fizyka

i astronomia, matematyka), chociaż dopuszcza się kandydatów, którzy zdawali matematykę na poziomie podstawowym.

Należy zauważyć, iż Władze Wydziału w ramach akcji promocyjnej CM UMK prowadzą szeroką promocję kierunku w szkołach średnich organizując spotkania z kandydatami w ramach „Otwartych Drzwi”, podczas których zainteresowani uczestniczą w warsztatach, pokazach i zajęciach laboratoryjnych Wydziału.

Obowiązujący w Uniwersytecie system ECTS zapewnia porównywalność i przejrzystość programu studiów z programami realizowanymi w innych uczelniach, zarówno w kraju, jak i za granicą. Zasady przenoszenia ocen z zajęć zaliczonych przez studenta ocenianego kierunku uzyskanych na innym kierunku studiów lub na innej Uczelni określa przejrzysty, dostępny Regulamin będący załącznikiem do Uchwały Nr 57/IV/2015 Senatu UMK w Toruniu z późniejszymi zmianami. Należy podkreślić, iż w odniesieniu do kierunku farmacja nie stosuje się potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Zaliczenie poszczególnych etapów studiów odbywa się prawidłowo według zasad znanych studentom a zawartych w Regulaminie Studiów dostępnym na stronie internetowej. Przyjęcie studenta z innej jednostki może nastąpić za zgodą Dziekana. Warunkiem jest stwierdzenie zbieżności efektów uczenia się osiągniętych przez kandydatów z efektami uczenia określonymi w programie studiów prowadzonych w jednostce przyjmującej.

Zasady dyplomowania są określone w stosownych dokumentach a uzyskanie dyplomu ukończenia studiów jest potwierdzeniem zrealizowania założonych efektów uczenia się oraz odbycia przez studenta zajęć przewidzianych w programie studiów. Warunkiem uzyskania dyplomu ukończenia studiów oraz otrzymania tytułu magistra jest zaliczenie wszystkich zajęć, w tym praktyk zawodowych, i uzyskania 330 punktów ECTS.

Weryfikacja skuteczności osiągania zakładanych efektów uczenia odbywa się na poziomie poszczególnych przedmiotów/modułów uczenia i opiera się na metodach ocen adekwatnych do obszarów, których dotyczą efekty uczenia. W odniesieniu do wiedzy tymi metodami są: zaliczenia, kolokwia, egzaminy ustne, pisemne, testowe. W odniesieniu do umiejętności oceniana jest efektywność realizacji zleczanych zadań, w tym projektów, obserwacji i samodzielnego przygotowania przez studentów sprawozdań.

Weryfikacja efektów uczenia w obszarze kompetencji społecznych odbywa się poprzez: ocenę aktywności w czasie zajęć, ocenę właściwego integrowania wiedzy i umiejętności uzyskanych w ramach różnych przedmiotów w module pracy dyplomowej.

Zatem sprawdzanie i ocenianie osiągania efektów uczenia na kierunku farmacja jest pełne i obejmuje wszystkie zakładane efekty uczenia na poziomie poszczególnych przedmiotów/modułów, w tym praktyk zawodowych oraz na poziomie całego programu studiów (egzamin dyplomowy i praca magisterska). Ocenione przez ZO PKA prace etapowe nie budzą zastrzeżeń. We wszystkich ocenianych pracach pytania egzaminacyjne były prawidłowo opracowane i dawały możliwość dobrego sprawdzenia wiedzy z ocenianych przedmiotów. Weryfikowane prace pozwalały na ocenę stopnia osiągnięcia określonych efektów kształcenia. ZO PKA nie ma również uwag dotyczących jakości oraz kryteriów oceny prac dyplomowych.

Zasady i sposoby oceny efektów uczenia się oraz metody ich weryfikacji zamieszczone są w sylabusach poszczególnych przedmiotów, zatem proces sprawdzania osiągnięć założonych efektów jest znany studentom. Weryfikacja stopnia efektów uczenia odbywa się z zastosowaniem mierników ilościowych i jakościowych. Wśród mierników ilościowych uwzględnione są oceny z zaliczeń, kolokwii, egzaminów (w tym z egzaminu dyplomowego i obrony pracy magisterskiej). Do jakościowych mierników uzyskania efektów uczenia się należy studencka ocena ćwiczeń, seminariów, wykładów, przygotowania do prowadzenia działalności naukowej a nade wszystko możliwość udziału w tej działalności.

Prace etapowe, prace dyplomowe a przede wszystkim prace badawcze realizowane przez studentów w ramach Studenckich Kół Naukowych pobudzają wśród studentów aktywność naukową umożliwiając jednocześnie korzystanie z bazy aparaturowej poszczególnych Katedr i Zakładów pod opieką doświadczonych nauczycieli akademickich.

Treść i realizacja programu studiów oceniane są przez studentów na różnych etapach, w tym też poprzez badania ankietowe losów zawodowych absolwentów. Wyniki tych badań są zamieszczone w rocznych raportach i omawiane przez Wydziałowy Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, a efekty tych analiz są podstawą do ewentualnych korekt programu studiów.

Wnikliwa analiza wyników badań wskazuje, iż absolwenci nie mają kłopotów ze znalezieniem odpowiedniego zatrudnienia, gdyż efekty uczenia się w trakcie studiów w pełni potwierdzają ich wiedzę i umiejętności.

Reasumując, realizacja programu uczenia się gwarantuje dobre przygotowanie absolwenta, w tym również do pracy naukowo-badawczej a stosowany system weryfikacji uzyskiwanych efektów uczenia się jest adekwatny do oczekiwań.

### **Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3**

Kryterium spełnione.

### **Uzasadnienie**

Warunki przyjęcia kandydatów na studia są przejrzyste, spełniają formalne wymagania i są ogólnie dostępne. Zatem umożliwiają właściwy dobór kandydatów. Podobnie, zasady zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów a także dyplomowania i uznawania efektów uczenia się są właściwe. Stosowany system weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się a stosowane metody weryfikacji motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również umożliwiają ocenę efektów uczenia się, w tym przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub też udział w tej działalności. Potwierdzeniem osiągnięcia efektów uczenia się są prace etapowe i egzaminacyjne a także projekty studenckie, prace dyplomowe a także udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy.

### **Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia**

-

### **Zalecenia**

-

#### **Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry**

##### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4**

Na ocenianym kierunku studiów zajęcia prowadzone są przez 149 nauczycieli akademickich, w tym 16 osób posiada tytuł naukowy, 21 osób posiada stopień naukowy doktora habilitowanego i 70 osób posiada stopień naukowy doktora. Zajęcia prowadzone są zarówno przez osoby z dużym doświadczeniem dydaktycznym i dorobkiem naukowym odpowiadającym zakresowi prowadzonych zajęć, jak i przez młodych asystentów i doktorantów, jednak zawsze kierownikiem przedmiotu jest samodzielny pracownik naukowy z odpowiednim dorobkiem naukowym. Wprowadzanie młodych nauczycieli akademickich w prowadzenie zajęć pod kierunkiem doświadczonego dydaktyka jest korzystne dla rozwoju i wychowywania własnej kadry dydaktyków.

Okolo 50% kadry to osoby z wykształceniem i dorobkiem naukowym w dziedzinach nauk farmaceutycznych, nauk o zdrowiu i nauk medycznych, w tym 27 farmaceutów, 25 analityków medycznych i 14 lekarzy, poza tym zajęcia prowadzone są przez chemików, biologów i biotechnologów. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich oraz ich liczebność jest odpowiednia i zapewnia prawidłową realizację zajęć.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia posiadają odpowiednie kompetencje dydaktyczne (długoletnia praktyka, szkolenia i kursy dydaktyczne) umożliwiające właściwe prowadzenie zajęć, a młodzi dydaktycy pracują zawsze pod kierunkiem doświadczonego nauczyciela akademickiego.

Obsada wszystkich zajęć oraz obciążenie godzinowe nauczycieli akademickich jest prawidłowa. Można mieć pewne uwagi dotyczące obsady zajęć z farmakoterapii i informacji o lekach, gdyż na 12 osób prowadzących te zajęcia jest 7 kardiologów, są jednak również farmaceutyci i farmakolodzy, zatem przy odpowiednim podziale tematyki zajęć mogą one być prowadzone w sposób właściwy.

Na 149 osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, dla 127 (przeszło 85%) Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. Również zdecydowana większość zajęć prowadzona jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni na pierwszym etacie.

W ramach wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość (platforma Moodle) prowadzone są wyłącznie zajęcia wspomagające oraz niektóre zajęcia fakultatywne. Pozostałe zajęcia realizowane są zgodnie ze standardem kształcenia na kierunku Farmacja, z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego.

Kwalifikacje, kompetencje i doświadczenie nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia spełniają wymagania określone standardem kształcenia.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku są właściwie dobrani, adekwatnie do potrzeb związanych z prawidłową realizacją programu studiów, w sposób transparentny, zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami i kompetencjami. Jednym

z podstawowych kryteriów obsady zajęć dydaktycznych jest zgodność tematyki badań naukowych koordynatora przedmiotu z jego treściami programowymi.

Zgodnie z warunkami zawartymi w umowie o praktykę zawodową, opiekunowie praktyk zarówno miesięcznych jak i praktyki 6-miesięcznej muszą posiadać tytuł magistra farmacji oraz przynajmniej 5-letni staż pracy lub specjalizację z farmacji aptecznej lub szpitalnej a także pozytywną opinię Okręgowej Rady Aptekarskiej do prowadzenia praktyki studenckiej. Na jednego opiekuna przypada 1 student. Zgodnie z udostępnioną dokumentacją kryteria doboru opiekunów praktyk są realizowane prawidłowo co umożliwia studentom prawidłową realizację zajęć i w pełni nabywanie umiejętności praktycznych.

W Uczelni istnieje system ankietyzacji, studenci mają możliwość oceny prowadzenia zajęć przez każdego nauczyciela akademickiego. Prowadzenie zajęć dydaktycznych oceniane jest również za pomocą ich hospitacji. Procedury oceny zajęć dydaktycznych przez studentów (ankietyzacja) oraz prowadzenia hospitacji zajęć określono odpowiednimi zarządzeniami Rektora.

Oprócz hospitacji zajęć oraz ankiet studenckich oceniających pracę dydaktyczną nauczycieli akademickich w Uczelni istnieją mechanizmy oceny działalności naukowej oraz mechanizmy mobilizujące do jej intensyfikacji. Rektor Uczelni przyznaje jednorazowe Stypendium Rektora autorowi/autorom każdej publikacji o punktacji MNiSW większej od 45 (Uchwała Nr 217 Senatu UMK w Toruniu z dnia 20 grudnia 2016). Oceniana jest również działalność dydaktyczna i organizacyjna. Nauczycielom akademickim może być przyznany na pół roku (z możliwością kontynuacji) dodatek specjalny Dziekana za wyróżniającą działalność naukową, dydaktyczną lub organizacyjną.

Zebrane i opracowane wyniki ankiet studenckich oraz arkusze hospitacji zajęć dydaktycznych stanowią materiał wykorzystywany do poprawy jakości kształcenia. Informacje z ankiet studenckich pozwalają na zdiagnozowanie mocnych i słabych stron procesu dydaktycznego, a później na dokonywanie odpowiednich modyfikacji i właściwego zarządzania procesem kształcenia. Hospitacjom podlegają wszystkie zajęcia dydaktyczne przynajmniej raz w okresie między ocenami działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej nauczyciela akademickiego. Protokoły hospitacji analizowane są przez Wydziałową Komisję Oceniającą podczas oceny działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej nauczyciela akademickiego oraz Wydziałowego Koordynatora ds. Jakości Kształcenia.

Polityka kadrowa Uczelni jest nakierowana na rozwój własnej kadry dydaktycznej, szczególnie młodych pracowników nauki. Raz na pół roku Prorektor ds. CM przyznaje nagrody „Top Ten”. Jest to okresowa podwyżka wynagrodzenia dla 10 młodych pracowników Wydziału, którzy w uzyskali najwyższy wskaźnik IF za swoje publikacje naukowe. Określono również wymogi minimalne pozytywnej oceny okresowej nauczyciela akademickiego oraz wymogi minimalne awansu na wyższe stanowisko.

Wysokość dotacji (subwencji) na działalność statutową katedr uzależniona jest od dorobku publikacyjnego pracowników tych katedr oraz od ich skuteczności w pozyskiwaniu zewnętrznych grantów. Taki system również mobilizuje do zwiększenia aktywności naukowej i do szybkiego rozwoju naukowego.

W Uczelni opracowano odpowiednie procedury wchodzące w skład WSZJK, dotyczące sposobów rozwiązywania konfliktów, naruszania bezpieczeństwa, a także przeciwdziałania przejawom dyskryminacji.

## **Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4**

Kryterium spełnione

### **Uzasadnienie**

Uczelnia dysponuje właściwie dobraną kadrą nauczycieli akademickich. Obsada przedmiotów jest zgodna z kompetencjami osób je prowadzących. Uczelnia prowadzi właściwą politykę kadrową, kładąc nacisk na rozwój naukowy młodej kadry, wdrażając liczne mechanizmy mobilizujące do rozwoju naukowego.

### **Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dookołałości Kształcenia**

-

### **Zalecenia**

-

## **Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie**

### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5**

Baza naukowo-dydaktyczna ocenianego kierunku farmacja mieści się w infrastrukturze Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (UMK). Baza ta obejmuje budynek Wydziału Farmaceutycznego przy ul. Dr Jurasza 2 oraz jednostki przy ul. Skłodowskiej-Curie 9, Jagiellońskiej 13 i Jagiellońskiej 15. Wyżej wymieniona baza jest dostosowana do realizacji procesu uczenia na kierunku farmacja. Większość zajęć dydaktycznych realizowana jest w budynku Wydziału Farmaceutycznego (9 katedr), który jest bardzo dobrze przystosowany do prowadzenia kształcenia na ocenianym kierunku. W budynku znajduje się aula na 160 miejsc, sale seminaryjne, w tym komputerowe, laboratoria i pracownie naukowe. Cała ta infrastruktura wyposażona jest w wysokospecjalistyczną aparaturę przeznaczoną do celów dydaktycznych i naukowych. W opinii ZO PKA pomieszczenia naukowo-dydaktyczne w poszczególnych Katedrach są wyposażone zgodnie ze specyfiką ich działalności dydaktyczno-naukowej w danej dziedzinie.

Do zajęć na kierunku farmacja wykorzystywana jest również poza budynkiem Wydziału Farmaceutycznego infrastruktura dydaktyczna CM UMK w Bydgoszczy, w skład której wchodzi 10 sal wykładowych oraz 30 sal seminaryjnych. Wszystkie sale seminaryjne i wykładowe są nowocześnie wyposażone w systemy audio-video. Większość pomieszczeń dydaktycznych zlokalizowana jest w bezpośrednim sąsiedztwie (ul. Jurasza i ul. Skłodowskiej-Curie), co ułatwia dobrą organizację planów studiów. Uczelnia zapewnia odpowiednie do liczby studentów warunki do realizacji ćwiczeń i zajęć praktycznych. Sale oraz pracownie, w których odbywają się zajęcia, umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz odzwierciedlają warunki ich przyszłej pracy. Studenci, którzy działają w kołach naukowych i

pracują nad badaniami np. do pracy magisterskiej mają możliwość korzystania z infrastruktury katedr po zajęciach po uzgodnieniu z prowadzącym.

Dużą i dobrą pomocą dydaktyczną jest Ogród Roślin Leczniczych, prowadzony przez Wydział Farmaceutyczny, dostępny bez ograniczeń dla studentów kierunku farmacja. Jest on nie tylko źródłem materiału roślinnego wykorzystywanego zarówno w nauczaniu jak i w badaniach prowadzonych w szczególności w Katedrze i Zakładzie Biologii i Botaniki Farmaceutycznej oraz Katedrze i Zakładzie Farmakognozji, ale również miejscem odbywających się w nim zajęć terenowych z przedmiotów botanika farmaceutyczna oraz farmakognozja.

Bardzo dobrze wyposażona jest Katedra Podstaw Teoretycznych Nauk Biomedycznych i Informatyki Medycznej, posiadająca cztery pracownie komputerowe wyposażone w 10 jednostanowiskowe zestawy komputerowe. W pracowniach studenci ocenianego kierunku korzystają z oprogramowania dostosowanego do programów zajęć. W każdym budynku Uczelni funkcjonuje bezprzewodowa sieć internetowa eduroam. Pracownicy oraz studenci mają dostęp do systemu internetowego USOS (przez który odbywa się m.in. zapisywanie na zajęcia oraz kontakt z nauczycielem).

Na Wydziale nie ma wirtualnej apteki szkoleniowej, w której studenci kierunku farmacja odbywają zajęcia praktyczne. Rolę taką pełni Apteka Uniwersytecka, która jest bardzo dobrze zlokalizowana na parterze budynku przychodni przyszpitalnych Szpitala Uniwersyteckiego im dra A. Jurasza, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie Budynku Farmacji. Studenci kierunku farmacja odbywają w niej część zajęć z przedmiotu farmacja praktyczna. Zapewnione są warunki do osiągania założonych efektów z przedmiotu farmacja praktyczna. W Aptece Uniwersyteckiej odbywają się również praktyki zawodowe.

ZO PKA pozytywnie ocenia dobrze funkcjonującą i wykorzystywaną w prowadzonym kształceniu platformę internetową systemu Moodle, umożliwiającą e-learning (8 godzin zajęć „wspomagających” oraz prowadzonych przez 11 jednostek wydziału). System Moodle jest darmową platformą internetową wspomagającą prowadzenie zajęć dydaktycznych. Dzięki niej prowadzący mają możliwość łatwego udostępniania studentom materiałów dydaktycznych w postaci elektronicznej, komunikację z wybranymi grupami ćwiczeniowymi, a nawet opcję przeprowadzania testów i egzaminów on-line.

Z systemem USOS jest sprzężona baza biblioteczna Uczelni. Zintegrowany system biblioteczny rejestruje podstawowe czynności wykonywane przez czytelników m. in. zamawianie pozycji, naliczanie opłaty za przetrzymanie książek. Zasoby biblioteczne i edukacyjne dostępne w Uczelni są aktualne i zgodne z oczekiwaniami studentów. W przypadku potrzeby skorzystania z dodatkowej literatury, jest możliwość zgłoszenia zapotrzebowania poprzez stronę internetową lub bezpośrednio w bibliotece. Studenci potwierdzili, że najczęściej uzyskuje się dostęp elektroniczny do takich pozycji.

Studenci mają dostęp do wszystkich obowiązkowych podręczników, również przez dostęp do IBUK Libry – czytelnik książek elektronicznych polskich wydawnictw, takich jak PWN, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Wolters Kluwer, i inne wydawnictwa akademickie.

Infrastruktura dydaktyczna Uczelni jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi poprzez windy i podjazdy. Jednostka bierze udział w konkursie, który ma na celu wyposażenie budynków np. w pętle indukcyjne czy stanowiska komputerowe.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna, oferowana na kierunku farmacja, jest zgodna z regułami i wymaganiami, zawartymi w standardzie kształcenia, określonym w rozporządzeniu. Ponadto, infrastruktura funkcjonuje zgodnie z przepisami BHP, co jest podstawą dopuszczenia jej do pełnego wykorzystania.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna na ocenianym kierunku jest sukcesywnie monitorowana i usprawniana. Współdziałają w tym Koordynator ds. Jakości, Komisja Nauki i Komisja Finansowa, przydzielające środki z funduszu inwestycyjnego. W działaniach doskonalących obok głosów kadry dydaktycznej, znaczenie mają opinie studentów. Studenci kierunku farmacja mają możliwość oceny infrastruktury poprzez ankietę badania satysfakcji studentów na Wydziale Farmaceutycznym Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Badanie to odnosi się nie tylko do infrastruktury Wydziału, ale również całego Uniwersytetu. Badanie takie jest przeprowadzane raz w roku po załogowaniu do kwestionariusza dostępnego w zakładce poświęconej Jakości Kształcenia w UMK.

### **Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5**

Kryterium spełnione

#### **Uzasadnienie**

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i informatyczna umożliwia prawidłową realizację zajęć i osiąganie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności. Infrastruktura jest również systematycznie dostosowywana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jest ona także zgodna z regułami i wymaganiami, zawartymi w standardzie kształcenia, określonym w aktualnie obowiązujących przepisach. Ponadto, podlega ona systematycznej ocenie z udziałem studentów, a efekty tej oceny są wykorzystywane w działaniach udoskonalających. Studenci mają dostęp do wszystkich obowiązkowych podręczników, w tym przez dostęp do IBUK Libry.

### **Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dostawcy Kształcenia**

-

#### **Zalecenia**

-

### **Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku**

#### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6**

Istotą działań dostosowujących kształcenie do potrzeb rynku pracy jest stała współpraca wizytowanego kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym i przedstawicielami pracodawców. Formy tej współpracy są różnorodne.

W skład komisji programowej dla kierunku farmacja wchodzi przedstawiciel pracodawców (farmaceuta) oraz dwóch członków Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Dzięki temu

mają możliwość wyrażania opinii na temat dostosowywania programów studiów i założonych efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz oczekiwanych od absolwentów farmacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Formą współpracy sformalizowaną, opartą o wieloletnie umowy jest realizacja praktyk zawodowych wakacyjnych i praktyki 6-miesięcznej co umożliwia pracodawcom realny wpływ na realizację programu kształcenia szczególnie w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych a także na weryfikację zakładanych efektów uczenia się przypisanych praktykom. Liczba podpisanych przez Wydział umów zapewnia wszystkim studentom możliwość zrealizowania praktyki wakacyjnej i praktyki 6-miesięcznej. Oprócz praktyk obowiązkowych we współpracy z pracodawcami są również realizowane praktyki w ramach projektów unijnych, płatne staże dla studentów V roku oraz praktyki indywidualne. Obecnie Wydział Farmaceutyczny realizuje projekt „Farmaceuta - zawód z przyszłością”, w którym przy współpracy z firmami i przedsiębiorstwami z branży farmaceutycznej organizowane są płatne staże dla studentów V roku kierunku farmacja. W ramach obowiązkowej miesięcznej praktyki w aptece szpitalnej na IV roku student ma możliwość odbycia 2 tygodniowej praktyki w przemyśle farmaceutycznym, w laboratoriach kontroli leków lub stacjach sanitarno-epidemiologicznych. Z takiej możliwości w latach 2014-2018 skorzystało 29 studentów. Przedsiębiorstwa farmaceutyczne w których odbywali praktyki to m.in. Filofarm Bydgoszcz, KRKA Warszawa, Instytut Farmaceutyczny Warszawa, Polpharma Starogard Gdański, Polfarmex SA Kutno, Cerko Gdynia, Gedeon Richter Polska Grodzisk Mazowiecki, Stnopsis Industrial Toruń, Fresenius Kabi Polska Warszawa, Pomorsko-Kujawska Izba Aptekarska oraz Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny są kluczowymi partnerami w zakresie weryfikacji miejsc praktyk oraz organizacji szkoleń i warsztatów dla aptekarzy i studentów farmacji. Władze Wydziału oraz przedstawiciele komisji programowej organizują 2 razy w roku spotkania z przedstawicielami w/w podmiotów w celu wymiany opinii dotyczących realizacji programu oraz dostosowywania go zmian zachodzących na rynku pracy oraz zgłaszania rekomendacji do programów praktyk. Na corocznych spotkaniach kierowników aptek ze studentami organizowanych przez Okręgową Izbę Aptekarską wymieniane są informacje, doświadczenia oraz uwagi dotyczące realizacji praktyk wakacyjnych oraz zaleceń i rekomendacji związanych z realizacją praktyki 6-miesięcznej.

Różnorodność firm współpracujących z wizytowanym kierunkiem wpisuje się w zakładaną koncepcję kształcenia. W ramach prac badawczych i rozwojowych Wydział współpracuje z przemysłem farmaceutycznym w obszarach badań rozwojowych dotyczących m.in.: *badania fizykochemicznych trwałości mieszanin leku metamizol z innymi lekami* / Fresenius Kabi Polska Sp. z o. o./, *poprawa właściwości reologicznych wyrobu medycznego w sprayu do stosowania w gardle i jamie ustnej*/Anwipharma/, wykonanie prac badawczych /Adamed/, konsultacji merytorycznych w zakresie projektów innowacyjnych rozwiązań dla przemysłu farmaceutycznego /firma Passio sp. z o. o./. W zakresie formowania i realizacji strategii, doskonalenia procesu kształcenia, opiniowania programów studiów i ich dostosowywania do zmieniających się potrzeb rynku pracy, identyfikowania potrzebnych na rynku pracy efektów kształcenia w zakresie umiejętności kompetencji społecznych, realizacji praktyk studenckich, popularyzacji osiągnięć wydziału Wydział współpracuje z m.in.: PPU ADARA sp. z o. o., PPH APIS sp. z o. o., NEUCA S A, ILC sp. z o. o. oraz Apteką Uniwersytecką Fundacja Farmacja Bydgoszcz. Z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju współpracuje w zakresie dofinansowania projektów badawczych. Zadania nawiązywania indywidualnych form współpracy ze studentami w ramach przygotowywanych prac dyplomowych w oparciu o rzeczywiste dane i problemy współpracujących z Uczelnią interesariuszy są realizowane przy współpracy CERKO. W ubiegłym roku powstały 3 prace dyplomowe w ścisłej współpracy z pracodawcami.

Obecni na spotkaniu przedstawiciele pracodawców oraz otoczenia społeczno – gospodarczego ocenili współpracę z uczelnią jako bardzo dobrą. Pracodawcy zatrudniają absolwentów tego kierunku ze względu na ich bardzo dobre przygotowanie teoretyczne i praktyczne.

Na corocznych spotkaniach władz wydziału z przedstawicielami otoczenia społeczno – gospodarczego w ramach systematycznego przeglądu programu studiów, przeprowadzana jest ocena zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy, ocena praktyk zawodowych, omawiane wyniki z analizy monitorowania losów zawodowych absolwentów, a także oceniana jest poprawność doboru instytucji współpracujących. Wnioski z oceny programu studiów oraz postulaty zgłaszane przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego są wykorzystywane do doskonalenia tego programu i dostosowywania go do potrzeb rynku pracy.

### **Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6**

Kryterium spełnione

#### **Uzasadnienie**

Współpraca wizytowanego kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym ma charakter formalny i stały, potwierdzony odpowiednimi umowami. Rodzaj i zakres działalności instytucji z otoczenia społeczno - gospodarczego w tym pracodawców z którymi Uczelnia współpracuje, zarówno w zakresie projektowania jak i realizacji programu studiów, jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz prawidłowo wpisany w obszary działalności zawodowej i rynku pracy, właściwych dla ocenianego kierunku. Formy współpracy są bardzo różnorodne, od projektowania kształcenia, przez realizację programu, po wspieranie absolwentów w wejściu na rynek pracy oraz ich zatrudnianie.

W ramach swoich zadań, przedstawiciele pracodawców dokonują okresowego przeglądu i weryfikacji programów studiów, poprawności doboru instytucji współpracujących oraz skuteczności form tej współpracy

### **Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia**

-

#### **Zalecenia**

-

### **Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku**

#### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7**

Podnoszenie stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunkach realizowanych na Wydziale Farmaceutycznym jest jednym z najważniejszych priorytetów. Obejmuje to Strategia Rozwoju Wydziału Farmaceutycznego Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na lata 2012-2020, z zapisanymi w obszarach kształcenia celami strategicznymi Wydziału. Studenci mają możliwość udziału w wymianie zagranicznej w ramach programu Erasmus+ oraz Student Exchange Program (SEP).

Wyjazdy studentów kierunku farmacja w ramach programu Erasmus+ są bardzo ograniczone. Uczelnia ma podpisane umowy ramowe z Uczelniami z Hiszpanii, Portugalii, Włoch. Liczba studentów wyjeżdżających na studia (semestr, bądź rok) jest jednostkowa, a na praktyki zawodowe (w ramach III i IV roku) nie przekracza 10 osób. Podjęto próby współpracy z Uczelniami w języku angielskim (głównie z krajów skandynawskich). Uczelnie wykazywały chęć współpracy w postaci umowy bilateralnej, lecz Wydział Farmaceutyczny nie był w stanie zapewnić warunków dla studentów przyjeżdżających, co uniemożliwiło podpisanie tych umów. Oprócz tego utrudnieniem jest dostosowanie Learning Agreement, ze względu na standard kształcenia. Dlatego wśród wyjazdów dominuje możliwość wyjazdu krótkoterminowego w celu pracy nad projektem badawczym. Obecnie jedna studentka skorzystała z tej możliwości i w Portugalii pracuje nad swoją pracą dyplomową. ZO PKA zdaje sobie sprawę z trudności z dostosowaniem programu studiów objętych standardem kształcenia do wymagań studentów zagranicznych, sugeruje jednak prowadzenie dalszych intensywnych działań w kierunku nawiązania stałej współpracy bilateralnej z uczelniami europejskimi. Warto również podjąć działania w kierunku zapewnienia większego wsparcia studentom w zakresie wyjazdów semestralnych/rocznych, a zwłaszcza formalności dotyczących uzgodnienia odpowiedniego programu takiego wyjazdu.

Znacznie aktywniej prowadzona jest wymiana studencka Student Exchange Program (SEP), organizowana przez Polskie Towarzystwo Studentów Farmacji (PTSF) we współpracy z International Pharmaceutical Students' Federation. Program ten obejmuje ponad 190 krajów z całego świata. Od roku akademickiego 2013/14 dziesiętnastu studentów farmacji uczestniczyło w praktykach w Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Portugalii, Francji, we Włoszech i w Szwecji. Wydział Farmaceutyczny przyjmuje również studentów z zagranicy. W ostatnich pięciu latach akademickich na Wydziale Farmaceutycznym odbywali praktyki studenci z Hiszpanii (3 studentów), ze Słowacji (2 studentów), z Włoch (1 student) i z Portugalii (6 studentów). Dzięki uprzejmości Uczelni studenci przyjeżdżający mają zapewnione zakwaterowanie. W programie może wziąć udział każdy student – począwszy od pierwszego roku studiów. Rekrutację prowadzi lokalny rekruter z ramienia PTSF. Znajomość języka potwierdzona certyfikatem jest dodatkowo punktowana. Procedura zaliczenia praktyk polega na przetłumaczeniu dzienniczka praktyk, a następnie uzyskania potwierdzenia uzyskania efektów kształcenia przez Opiekuna praktyk.

Na ocenianym kierunku nie są prowadzone zajęcia w języku angielskim. Jest oferta fakultetu w języku angielskim, jednak zainteresowanie jest tak małe, że od wielu lat nie udało się utworzyć grupy.

Nauczyciele akademicy Wydziału Farmaceutycznego regularnie i aktywnie biorą udział w zagranicznych konferencjach, spotkaniach oraz w stażach naukowych. Pracownicy Wydziału biorą również czynny udział w wymianie doświadczeń naukowych, dydaktycznych oraz organizacyjnych poprzez wyjazdy studyjne do instytucji oraz uczelni skandynawskich. Wyjazdy te są finansowane ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego.

Studenci opiniują miejsca i pobyt w uczelniach zagranicznych, odbywających się w ramach programu ERASMUS+. Ocenie podlegają warunki realizowania kształcenia w instytucjach partnerskich. Każdy wyjazd wiąże się z wypełnieniem ankiety przez studenta na platformie wskazanej przez program Erasmus+. Oprócz tego prowadzona jest ocena wewnętrzna przez UMK. Do takiej oceny każdy student ma dostęp, jak do tej pory wszyscy wyjeżdżający byli zadowoleni ze swojego wyboru.

W wyniku prowadzonych ocen podejmowane są decyzje o proponowanych miejscach wymiany studenckiej.

### **Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7**

Kryterium spełnione

#### **Uzasadnienie**

Wydział Farmaceutyczny Collegium Medicum UJ dostrzega wagę i znaczenie problemu umiędzynarodowienia, zarówno działalności badawczej jak i edukacyjnej. Studenci mają możliwość udziału w wymianie zagranicznej w ramach programu Erasmus+ oraz w ramach programu Student Exchange Program (SEP). Wyróżniająca jest postawa członków organizacji PTSF, którzy organizują wymianę w ramach praktyk wakacyjnych.

Każdy student ma możliwość wglądu w opinie innych wyjeżdżających, co ułatwia studentom podjęcie decyzji dotyczącej wyboru miejsca wyjazdu.

#### **Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia**

-

#### **Zalecenia**

-

### **Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia**

#### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8**

System wsparcia studentów realizujących kształcenie na kierunku Farmacja CM UMK jest efektywny, ma charakter wielopłaszczyznowy i obejmuje aspekt dydaktyczny, naukowy, materialny a także wsparcie administracyjne. Uczelnia stwarza udokumentowane i potwierdzone przez studentów możliwości realizacji pasji naukowych, sportowych a także wspiera w planowaniu przyszłej kariery zawodowej.

Podczas wizytacji ZO PKA ustalił, że studenci wyrażają pozytywną opinię na temat wsparcia w procesie uczenia się. Wskazali, że zajęcia się odbywają zgodnie z harmonogramem, a zakres materiału jest zgodny z sylabusem przedmiotu. Udostępniany jest na 10 dni przed rozpoczęciem zajęć. Harmonogram przygotowany jest przez pracowników dziekanatu odpowiednio dla każdej grupy, przedmioty do wyboru to lektoraty i fakultety. Student ma dostęp do sylabusów przed przystąpieniem do zapisu na zajęcia. Zdarza się często, że zawiera długie przerwy pomiędzy zajęciami. Niekiedy na wniosek studentów, w porozumieniu z prowadzącym i Działem Kształcenia, udaje się je niwelować. Sylabusy dostępne są na platformie USOS po zalogowaniu dla studentów i prowadzących. Studenci potwierdzają, iż zapewnione jest im odpowiednie wsparcie w procesie uczenia się i osiąganie zakładanych efektów kształcenia.

Studia w Wydziale Farmaceutycznym przygotowują studentów do wejścia na rynek pracy. Jednostka przystąpiła do projektu unijnego „Farmaceuta – zawód z przyszłością”, gdzie grupa studentów ma możliwość podniesienia swoich praktycznych umiejętności zawodowych poprzez udział w wysokiej jakości programie stażowym. Lista rankingowa uzależniona jest od osiągniętej średniej, rozmowy kwalifikacyjnej uwzględniającej preferencje pracodawców oraz procesu weryfikacji poprzez Komisję Rekrutacyjną.

Zarówno Prodziekan ds. Studenckich, jak też opiekunowie poszczególnych lat studiów na bieżąco rozwiązują problemy zgłaszane przez studentów. Jednostka prowadzi sformalizowany sposób zgłaszania skarg i wniosków. Studenci mają możliwość skontaktowania się z Samorządem Studenckim bądź bezpośrednio z Władzami Wydziału (mailowo lub osobiście). Oprócz tego studenci mają swoich przedstawicieli w organach koleżeńskich, przez których również można zgłaszać skargi i wnioski. Bezpośrednie formy zgłaszania nie są jednak przez studentów preferowane, ze względu na fakt, że w ich odczuciu nauczyciele i Władze traktują je jak „donos”. Najbardziej preferowaną formą zgłaszania wniosków przez studentów, oprócz wymienionych powyżej, są ankiety (oceny nauczycieli, badania satysfakcji itp.). Dzięki nim anonimowo można zwrócić uwagę na pewną problematykę.

Efektywne wsparcie studentów w procesie uczenia się obejmuje również możliwość korzystania z materiałów dydaktycznych dostępnych dla studentów na platformie MOODLE. Zamieszcza się na nie głównie treści realizowane fakultatywnie, zdarzają się również materiały wykorzystywane w trakcie zajęć (prezentacje prowadzących).

Nadto, 10 Katedr Wydziału realizujących proces uczenia prowadzi zajęcia komplementarne z danego przedmiotu, udostępniając zainteresowanym studentom materiały pomocnicze pogłębiające wiedzę z danego obszaru. Efektywnie też pracuje, powołany przez Dziekana w 2016 roku, pełnomocnik ds. e-learningu. Istotnym motywem osiągania jak najlepszych wyników w uczeniu się jest funkcjonujący system zwolnień z egzaminów i zaliczeń, którego kryteria są dostępne i opisane w sylabusach poszczególnych przedmiotów.

Na Wydziale Farmaceutycznym działa Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego, Studenckie Towarzystwo Naukowe wraz z szeregiem kół naukowych, Akademicki Związek Sportowy oraz organizacje związanych z kierunkami studiów. Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego oferuje wsparcie w zakresie informacji dotyczącej przebiegu studiów, zwolnienia z opłat, stypendiów, ubezpieczeń czy współpracy. Poza tym współorganizują Juwenalia dla studentów CM UMK.

W CM UMK działa Studenckie Towarzystwo Naukowe, które zrzesza wszystkie koła naukowe w obrębie Collegium Medicum. Działalność STN opiera się w głównej mierze na organizacji konferencji i akcji („I Medic 2019” – 4<sup>th</sup> International Medical Interdisciplinary Congress, „Rzeka zdrowia” – porozumienie pomiędzy STN a Prezydentem Miasta Bydgoszcz, koła naukowe i przeprowadzają proste badania dla mieszkańców, przypominając o profilaktyce, „Komunikacja w medycynie”). Prowadzą również program grantowy „Studenckie Badania Naukowe”, którego wysokość każdego projektu ustala Komisja powołana przez Prorektora ds. Studenckich i Polityki Kadrowej.

Na spotkaniu ZO PKA byli obecni przedstawiciele kół: Farmakognozji, Technologii Postaci Leku, Chemii analitycznej i Botaniki. Działalność Koła Farmakognozji polega na poszerzaniu wiedzy za pomocą ciekawostek. Koło liczy 27 członków. Biorą udział w corocznej Gali Kół

Naukowych i oraz Rzece Zdrowia – akcji organizowanej przez STN. Duża liczba studentów realizuje swoje prace dyplomowe w Katedrze i Zakładzie Farmakognozji, dlatego korzystanie z laboratoriów jest utrudnione, gdyż w celu zachowania zasad BHP nie może przebywać w nich duża liczba studentów.

Koło Farmakologii skupia się na rozwijaniu wiedzy za pomocą krótkich wykładów przydatnych w pracach naukowych oraz wykonywaniu przyszłego zawodu. Wykłady dotyczą np. walidacji, krzywych wzorcowych. Spotkania koła głównie opiera się na rozszerzaniu wiedzy ponad program, uzyskaniu praktycznych wskazówek. W przypadku wątpliwości opiekun koła służy pomocą, również mailowo.

Koło Technologii Postaci Leku posiada dwóch opiekunów ze strony pracowników Uczelni. Działalność koła polega głównie na indywidualnych spotkaniach, podczas których poświęca się wyjątkową uwagę prowadzonym badaniom. Opiekunowie koła pomagają doprecyzować pomysł badawczy z którym student przychodzi. Oprócz tego studenci są wdrażani w temat receptury czy farmacji przemysłowej. Wielu członków w ramach działalności koła wyjeżdża na konferencje lub publikuje, np. w Farmacji Polskiej.

Koło Chemii Analitycznej działa od 10 lat. Zajmuje się ono głównie rozwojem naukowym, uczestnictwem w konferencjach, publikowaniem, również w czasopismach zagranicznych. Bardzo często studenci są włączani w badania, co znajduje swoje odzwierciedlenie w liście współautorów. W minionym roku współorganizowali Konferencję Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Opiekun koła jest osobą bardzo wyrozumiałą i cierpliwą, która inwestuje ogromne pokłady swojego prywatnego czasu na spotkania indywidualne oraz konsultacje mailowe.

Koło Botaniki organizuje wyjazdy w ramach badań dla pracowników i studentów. Ostatnio mieli możliwość uczestnictwa w wyjeździe do Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego. Oprócz tego koło oferuje możliwość udziału w konferencjach, organizuje konkurs fotograficzny, również dla licealistów.

Akademicki Związek Sportowy CM UMK prowadzi sekcje sportowe i wyczynowe dla studentów. Głównym celem jest rozwój kultury fizycznej, promocja zdrowego stylu bycia, wychowania młodzieży w atmosferze sportu i aktywności fizycznej. Na ten moment prowadzonych jest 17 sekcji sportowych: aerobic-fitness, ergometr wioślarski, futsal kobiet, koszykówka kobiet, koszykówka mężczyzn, lekka atletyka i przełaje, narciarstwo, piłka nożna i futsal mężczyzn, pływanie, piłka ręczna kobiet, siatkówka kobiet, siatkówka mężczyzn, sztuki walki, tenis ziemny, tenis stołowy, trójbój siłowy i wspinaczka. AZS CM UMK może poszczycić się wieloma osiągnięciami studentów np. w pływaniu, lekkiej atletyce czy kickboxingu.

W czerwcu 2018 roku powstała organizacja *Polskie Towarzystwo Studentów Farmacji* (PTSF). Jest to organizacja, która zastąpiła dotychczasową *Młodą Farmację*, obecnie zrzesza studentów i absolwentów farmacji z całej Polski. Swoją działalność opierają głównie na pracy społecznej członków na kongresach farmaceutycznych, sympozjach, warsztatach. Kierują się odpowiedzialnością społeczną, możliwością rozwoju oraz troską o wizerunek zawodu farmaceuty. W miesiącu listopadzie i marcu organizowana jest akcja prozdrowotna „Konsultuj z farmaceutą”, gdzie studenci informują przechodniów w centrach handlowych o problematyce cukrzycy i nadciśnienia tętniczego. Wiele takich akcji obejmuje patronatem Władze CM UMK. Oprócz tego przeprowadza się szkolenia z umiejętności miękkich, wykłady i konkursy dla studentów. Ciekawą inicjatywą PTSF jest Student Exchange Program (SEP), który umożliwia studentom farmacji odbycie praktyki zawodowej w ponad 190 krajach partnerskich.

Systemowe wsparcie studentów wybitnych polega w głównej mierze na przyznawaniu stypendiów wymienionych w art. 86 ustawy *Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce* (Dz. U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.), w tym zwłaszcza stypendium Rektora dla najlepszych studentów oraz dofinansowaniu wyjazdów. W Wydziałowej Komisji Stypendialnej pracują studenci, najczęściej członkowie Samorządu Studenckiego, co ułatwia przełamanie barier i uzyskanie pomocy. Podczas rozmowy ZO PKA studenci wyrazili opinię, że stawki stypendium socjalnego jest za niskie w stosunku do kosztów życia w Bydgoszczy.

Ponadto jest możliwość indywidualizacji procesu kształcenia w postaci Indywidualnej Organizacji Studiów i Indywidualnego Programu Studiów. ZO PKA ustalił, że przyznanie IOS nie ułatwia studiowania z powodu niedostosowania liczebności grup – w praktyce wybór zajęć polegał na znalezieniu osoby na swoje miejsce, której inny termin zajęć bardziej odpowiada. Studenci wyrazili opinię, że w Uczelni nie ma możliwości wnioskowania o Indywidualny Program Studiów, co jednak związane jest ze standardem kształcenia, obowiązującym na ocenianym kierunku. Dokładne kryteria indywidualizacji trybu studiowania są opisane w Regulaminie Studiów.

Szczególną troską otoczeni są studenci niepełnosprawni. W CM UMK funkcjonuje Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych zapewniając pomoc w procesie uczenia się, szczególnie w pracowniach laboratoryjnych również poprzez możliwość korzystania z pomocy multimedialnych i innych rozwiązań technologicznych. Ta efektywna pomoc rozszerzona jest na zapewnienie potrzebującym bieżących konsultacji z lekarzami odpowiednich specjalności a także zajęć rehabilitacyjnych. Zespół ten przeprowadza systematyczne badania ankietowe służące zdefiniowaniu potrzeb i oczekiwań studentów z niepełnosprawnościami. Dodatkowo, w celu zapewnienia pełnego udziału studentów niepełnosprawnych w procesie uczenia, możliwe jest wsparcie asystenta, który będzie pomagał w codziennym funkcjonowaniu na Uczelni. Na ocenianym kierunku aktywny jest Zespół ds. Osób Niepełnosprawnych. Jednostka bierze udział w konkursie, który ma na celu wyposażenie budynków np. w pętle indukcyjne czy stanowiska komputerowe

Intensywnie wspierana jest też działalność naukowa studentów Farmacji poprzez funkcjonujące na Wydziale, ale też i w całym Collegium Medicum, Studenckie Towarzystwo Naukowe. Ogółem efektywnie funkcjonują 64 Koła Naukowe. Członkowie SKN aktywnie uczestniczą w badaniach naukowych a efekty swej pracy prezentują na krajowych i międzynarodowych konferencjach, a także poprzez publikacje w periodykach naukowych. Wielokrotnie studenci kierunku Farmacja byli laureatami kolejnych edycji międzynarodowego kongresu iMEDIC. Poprzez pracę w STN studenci zapoznają się z profilem badań naukowych prowadzonych na Wydziale, co często skutkuje dalszym kształceniem na studiach doktoranckich. Należy też dostrzec, iż obok działalności naukowej, która owocuje publikacjami często w renomowanych periodykach naukowych, studenci podejmują też działania popularyzatorskie promujące zachowania prozdrowotne organizując na rzecz społeczności lokalnej konferencje, spotkania, akcje promocyjne, np. „Rzeka Zdrowia”, „Zapytaj Farmaceutę”. Celem tej aktywności jest poprawa opieki farmaceutycznej, a zatem roli farmaceuty w ochronie zdrowia.

Inną formą motywowania studentów do osiągania wysokich wyników z nauce jest możliwość uzyskania wcześniejszego zaliczenia niektórych przedmiotu poprzez wysoką średnią ocen częściowych z danego przedmiotu lub dodatkowe punkty za kartkówki tzw. „wykładówki”. Studentów do nauki motywuje również chęć wykonywania przyszłego zawodu.

W trosce o bezpieczeństwo studentów organizuje się obowiązkowe szkolenie z zakresu BHP. W Uczelni działa Rzecznik Akademicki, który reaguje na zgłoszenia w każdej sprawie dotyczącej funkcjonowania Uniwersytetu. Do jego najważniejszych zadań należy polubowne rozwiązywanie sporów pomiędzy studentami i pracownikami Uczelni. W swojej działalności Rzecznik kieruje się zasadami poufności, bezstronności i neutralności. Szczegóły zawarto w Kodeksie Etyki Studenta Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Studenta Collegium Medicum UMK w Bydgoszczy.

W opinii studentów kadra jest wykwalifikowana na bardzo wysokim poziomie – składa się w dużej mierze z praktyków, specjalistów w swoich dziedzinach, którzy rozwijają ich umiejętności praktyczne potrzebne w przyszłej pracy. Nauczyciele dają możliwość rozwiązać indywidualnie swoje wątpliwości. Godziny konsultacji są satysfakcjonujące dla studentów.

Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego Wydziału Farmaceutycznego CM UMK jest wspierana zarówno materialnie, jak i pozamaterialnie. W porozumieniu z Dziekanem otrzymują środki na swoją działalność, jednak podczas spotkania z ZO PKA uzyskano informacje, że środki są niewielkie, a w dodatku można wydatkować je jedynie na materiały promocyjne i działalność administracyjną, co znacząco ogranicza możliwości Wydziałowej Rady. W Klubie Inicjatyw Studenckich zostało wydzielone pomieszczenie dla Samorządu, korzystają z niego wszyscy członkowie Wydziałowych Rad CM UMK. Zdarzało się, że mimo, iż samorząd wykazywał inicjatywę w organizacji pewnych wydarzeń nie udało się dojść do porozumienia z Władzami Wydziału.

Studenci są obecni we wszystkich gremiach kolegialnych (tj. Rada Wydziału, Senat) oraz komisjach (takich jak Wydziałowa i Odwoławcza Komisja Stypendialna, Wydziałowa Komisja Programowa, Uczelniana Komisja Rekrutacyjna i wiele innych). Jednak pomimo tego, podczas spotkania z ZO PKA wyrażono opinię, że studenci nie czują, aby ich głos, był uwzględniany przez Władze Wydziału.

Uczelnia prowadzi ewaluację systemu wsparcia studentów za pomocą cyklicznych spotkań z Władzami, studenckich ankiet (ocena nauczycieli, satysfakcji studiowania w tym infrastruktury oraz „przyjazności” pracowników administracyjnych Uczelni) oraz poprzez Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia szeroko opisany w Księdze Jakości UMK. W organach kolegialnych (Senat, Rada Wydziału) studenci stanowią wymagany ustawowo procent.

### **Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8**

Kryterium spełnione

#### **Uzasadnienie**

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, adekwatne do efektów, uwzględnia różnicowane potrzeby a także sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów.

Zajęcia odbywają się zgodnie z harmonogramem, który nie zawsze spotyka się jednak z pozytywną opinią studentów. ZO PKA rekomenduje szersze włączenie studentów w projektowanie harmonogramu studiów.

Aby lepiej przygotować studentów do wykonywania przyszłego zawodu Jednostka wzięła udział w programie unijnym, który zapewnia wielokierunkowy rozwój w ramach 6-miesięcznego stażu.

Indywidualizacja procesu kształcenia jest możliwa, ale w praktyce jest nieefektywna i studenci, którzy uzyskali zgodę Dziekana na IOS lub ITS realizują program, tak jak studenci którzy nie otrzymali zgody. ZO PKA sugeruje Pamiętać jednak należy, że na studiach regulowanych standardem każdy student musi zrealizować cały, pełny program studiów. ZO PKA sugeruje podjęcie wszelkich zgodnych ze standardem studiów działań ułatwiających indywidualne dostosowanie programu studiów.

W Jednostce działa wiele organizacji studenckich, które uwzględniają różnorodne formy aktywności. Z tych organizacji warto wyróżnić Wydziałową Radę Samorządu Studenckiego, Studenckie Towarzystwo Naukowe oraz Polskie Towarzystwo Farmacji. Wszystkie te organizacje organizują spotkania, przedsięwzięcia, które wspomagają proces uczenia się, a ponadto zapewniają rozrywkę.

Uczelnia realizuje różnorodne formy wsparcia, z nich szczególnie ważna jest obecność w Przychodni akademickiej poradnictwa psychologicznego. Nauczyciele akademicy i osoby odpowiedzialne za kontakt ze studentami ze strony dziekanatu są pomocni i kompetentni.

Prowadzi się sformalizowany sposób zgłaszania skarg i wniosków, jednak nie cieszy się on zainteresowaniem z uwagi na obawy mylnego postrzegania informacji (zgłoszone sprawy to „donosy”). Aby zapewnić bezpieczny proces studiowania Uczelnia szkoli z zakresu BHP i ochrony przeciwpożarowej oraz przeciwdziała dyskryminacji i przemocy. Osobą odpowiedzialną za to jest Rzecznik Akademicki.

Istnieją pozamaterialne formy motywowania studentów – przykładem jest uzyskanie zaliczenia lub wcześniejszego terminu egzaminu/zaliczenia za wysoką średnią ocen cząstkowych lub dodatkowe punkty.

W toku wizytacji ustalono, że organizacje studenckie otrzymują z Uczelni środki finansowe, jednak zdaniem studentów zbyt niskie, aby móc w pełni wykorzystać potencjał zaangażowanych osób. Ponadto wydatkowanie tych środków winno następować zgodnie zasadami przyjętymi w Uczelni. Ustalono, że tylko Wydział Farmaceutyczny zmaga się z takim problemem, ZO sugeruje więc uporządkowanie tego problemu przy udziale studentów.

Proces wspierania studentów jest wieloaspektowy i podlega ciągłemu monitorowaniu i doskonaleniu. Jest to możliwe poprzez aktualizację i usprawnianie istniejących procedur. Temu służą regularne spotkania Władz Wydziału, Wydziałowych Komisji Programowych, Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia zawsze z udziałem studentów i interesariuszy zewnętrznych. W czasie takich spotkań omawiane są wszystkie problemy związane z doskonaleniem form wsparcia studentów kierunku farmacja. Wsparcie studentów w procesie uczenia podlega systematycznym przeglądom z udziałem studentów a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

**Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dookonałości Kształcenia**

-

## **Zalecenia**

-

### **Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach**

#### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9**

Zapewniony jest publiczny dostęp do informacji na temat kierunku farmacja realizowanego w CM UMK. Informacja o studiach w Wydziale Farmaceutycznym w CM UMK w Toruniu są dostępne publicznie dla szerokiego grona odbiorców. Strona internetowa Uczelni jest przejrzysta i funkcjonalna. Aktualności są na bieżąco aktualizowane, ponadto można łatwo znaleźć wszystkie informacje niezbędne do studiowania.

Plany studiów są ogólnodostępne na stronie internetowej Wydziału, a sylabusy przedmiotów są dostępne po zalogowaniu do USOS dla studentów i pracowników. Dodatkowo można tam też znaleźć najnowsze aktualizacje i ważne ogłoszenia. Oprócz platformy studenci korzystają z poczty studenckiej w domenie @stud.umk.pl, jednak podczas spotkania z ZO PKA studenci wyrazili opinię, że interfejs jest nieczytelny i przestarzały. Pomimo faktu, że logowanie następuje poprzez bezpieczną stronę, wielu studentów odczuwa niepokój związany z możliwością włamania się przez niepowołane osoby i uzyskania danych wrażliwych studentów.

Strona jednostki posiada przyjazny interfejs, logicznie ułożone najważniejsze treści, całość podzielona jest na podstrony, śródtytuły i stopki. Polska strona w wielu przypadkach nie ma możliwości dostosowania czcionki ani kontrastu dla studentów słabowidzących, natomiast jej angielska odsłona oraz strona rekrutacji dają taką możliwość. Wśród jednych z zakładek znaleźć można odnośnik do Biuletynu Prawnego, w którym publikowane są oryginalne skany aktów prawnych Uczelni. Stronę główną UMK można przeglądać również w języku angielskim oraz chińskim. Treści dostępne w angielskiej odsłonie wiernie odwzorowują informacje podane w języku polskim.

Oprócz strony internetowej Uczelni Collegium Medicum prowadzi oficjalny fanpage na portalu Facebook, dzięki czemu dociera do większej grupy odbiorców. Na profilu CM UMK znaleźć można najnowsze informacje dotyczące życia studenckiego oraz ogłoszenia np. Biura Karier. Ponadto jest możliwość nawiązania kontaktu z osobami prowadzącymi fanpage i uzyskanie szczegółów dotyczących wydarzeń.

Informacje dotyczące celu kształcenia, sylwetka kandydata, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji znajdują się w zakładce dotyczącej rekrutacji.

Informacje dotyczące procesu dyplomowania dostępne są w zakładce „Prace dyplomowe” oraz „Procedura ukończenia studiów” na stronie Wydziału, gdzie można znaleźć takie akty prawne jak „Zasady przygotowywania prac dyplomowych na Wydziale Farmaceutycznym CM UMK”. Informacje Uczelni o ocenianym kierunku są pełne i zgodne zarówno z oczekiwaniami kandydatów na studia kierunku farmacja jak również studentów.

Informacje zawarte zarówno na stronie UMK, jak i Collegium Medicum, USOS, portalu Facebook są na bieżąco aktualizowane. W badaniu dotyczącym satysfakcji z procesu studiowania w UMK znajdują się pytania dotyczące stron WWW oraz informacji na nich zawartych (3. Komunikacja wewnętrzna, pytanie nr 5 „Strona WWW Wydziału/Instytutu zawiera wyczerpujące informacje (bieżące ogłoszenia dla studentów; aktualne informacje o programach, planach, pracownikach, sposobach załatwiania typowych spraw studenckich)). Jest możliwość opisowej oceny całego kryterium dotyczącego komunikacji wewnętrznej. W badaniu z roku akademickiego 2017/2018 ocena wynosiła 3,36 w 5-stopniowej skali. W opinii studentów Uczelnia nie wyciąga wniosków z przeprowadzonej ankiety. Sugeruje się rozwiniecie tego pytania np. poprzez stworzenie osobnego podrozdziału oraz publikowanie wyników przeprowadzonej ankiety, aby studenci mogli dostrzec, że zostały wyciągnięte wnioski oraz zostały wdrożone działania naprawcze.

### **Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9**

Kryterium spełnione

#### **Uzasadnienie**

Uczelnia prowadzi kompleksową stronę internetową. Można na niej znaleźć informacje dotyczące procesu rekrutacji – sylwetka kandydata, procedura rekrutacji w tym uchwałę rekrutacyjną, proces dyplomowania oraz aktualności. Ponadto rozszerzeniem są fanpage'e poszczególnych Jednostek na portalu Facebook. Ułatwiają znacznie kontakt ze studentami oraz umożliwiają czynny udział w wirtualnym życiu studenckim. Wszystkie informacje są na bieżąco aktualizowane i sprawdzane. ZO PKA sugeruje jednak, aby na stronie internetowej jednostki dostosować czcionkę i kontrast, co powinno ułatwić korzystanie ze strony przez studentów słabo widzących.

Prowadzi się ewaluację publicznego dostępu do informacji, w tym jest możliwość zamieszczenia komentarza opisowego.

### **Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia**

-

#### **Zalecenia**

-

## **Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów**

### **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10**

Efektywnie funkcjonujący wewnętrzny system zapewnienia jakości na Wydziale Farmaceutycznym CM UMK w Toruniu jest oparty o Uchwałę nr 105 Senatu UMK z dnia 27 listopada 2007r. w sprawie wprowadzenia w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy (WSJKiOP). Celem tego systemu jest stymulowanie ciągłego doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie, podnoszenie rangi pracy dydaktycznej, a także gromadzenie i upowszechnianie wiarygodnych informacji na temat jakości kształcenia i poziomu wykształcenia absolwentów. Cele te tożsame są z Misją Wydziału Farmaceutycznego Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i zawartymi w niej celami strategicznymi.

W skład systemu wchodzi: Wydziałowa Rada ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowy Koordynator ds. Jakości Kształcenia, działający pod nadzorem dziekana. Celem działania Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia jest stymulowanie ciągłego doskonalenia jakości kształcenia, podnoszenie rangi jakości kształcenia, przedstawienie raz w roku sprawozdania oraz gromadzenie i upowszechnianie wiarygodnych informacji dotyczących jakości kształcenia i poziomu wykształcenia absolwentów. Wydziałowy Koordynator ma za zadanie koordynację działań zapewniających efektywne funkcjonowanie systemu oceny jakości kształcenia na poziomie Wydziału, oraz koordynację działań doskonalących jakość kształcenia. Do zadań koordynatora należy nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad ocenianym kierunkiem studiów farmacja. Szczegółowe zadania koordynatora zostały podane w zarządzeniu Rektora nr 61 z dnia 7 kwietnia 2014 roku. Powołany Koordynator na ocenianym kierunku prowadził działalność zgodnie z podanymi w rozporządzeniu wytycznymi.

Zasady funkcjonowania systemu zapewnienia jakości w Uczelni i na Wydziale są szczegółowo przedstawione w Księdze Jakości UMK. Jest to zbiór kompleksowego monitorowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz cyklicznie wydawanych zaleceń.

Za projektowanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia na wizytowanym kierunku studiów odpowiada Wydziałowa Komisja Programowa. W jej skład wchodzi nauczyciele akademicy, studenci oddelegowani przez samorząd studencki, a także przedstawiciele pracodawców, organizacji zawodowych i instytucji publicznych oraz absolwenci. Komisja przygotowuje programy i plany studiów. Dokonuje także analizy treści programowych ze względu na ich zgodność z zakładanymi efektami kształcenia określonymi w standardach kształcenia, a także dla dodatkowej oferty programowej i adekwatność w stosunku do aktualnego stanu wiedzy. Zmiany w programie kształcenia w zakresie dopuszczonym przez standardy kształcenia są opiniowane przez Samorząd Studencki. Wydziałowa Rada ds. Jakości Kształcenia także formułuje zalecenia odnośnie programu

kształcenia, przede wszystkim w oparciu o uwagi studentów zawarte w ankietach studenckich oraz raportach z badania losów zawodowych absolwentów.

Zwrotność ankiet studenckich jest obecnie niewielka. Od czasu kiedy zmieniono formę ankiety z papierowej na elektroniczną dostępna cały rok w systemie USOS kształtuje się na poziomie kilku procent. Ankieta ma 9 pytań zamkniętych z możliwością dodania komentarza jakościowego. W przypadku oceny negatywnej wymagane jest uzasadnienie. Obecnie podjęto kroki, aby stworzyć aplikację mobilną, dzięki której zarówno system zgłaszania skarg i wniosków, jak i zwrotność ankiet ma się znacząco poprawić.

W celu monitorowania oraz okresowego przeglądu programu kształcenia na ocenianym kierunku wprowadzono badania ankietowe absolwentów farmacji. Kwestionariusz ankiety wypełniają studenci kończący studia - magistrowie farmacji po odbyciu 6-miesięcznej praktyki zawodowej w aptece oraz po 3 latach. Ankieta obejmuje pytania dotyczące wybranych aspektów 6-miesięcznej praktyki w aptece. Celem badania jest uzyskanie informacji o realizacji programu praktyki w aptece ogólnodostępnej oraz ocena przydatności programu studiów na kierunku farmacja w odniesieniu do obowiązków zawodowych farmaceuty. W badaniu ankietowym przeprowadzanym po 3 latach, absolwenci odpowiadają na pytania dotyczące procesu nauczania, jakości kształcenia, atmosfery na studiach, pozycji zawodowej w porównaniu z rówieśnikami oraz planów związanych z wykonywaniem wyuczonego zawodu. Zebrane w ramach badania ankietowego informacje zwrotne od absolwentów są wnikliwie analizowane i służą doskonaleniu jakości kształcenia. ZO PKA sugeruje szersze włączenie pracodawców w proces oceny i doskonalenia programu kształcenia.

W opinii ZO PKA wewnętrzny system zapewnienia jakości na Wydziale Farmaceutycznym w CM UMK może pozytywnie wpływać na podnoszenie jakości procesu uczenia na kierunku farmacja.

W Księdze Jakości UMK opisano działania, które mają na celu ewaluację działań już istniejących. Cyklicznie tworzone są rekomendacje zarówno dla Wydziałowych Rad ds. Jakości Kształcenia, jak i dla Rady Uczelnianej. Opracowane są działania doskonalące i ocena skuteczności podjętych przedsięwzięć.

### **Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10**

Kryterium spełnione

#### **Uzasadnienie**

Uczelnia posiada sformalizowaną procedurę odpowiadającą za zapewnienie jakości kształcenia. Opisane jest to w „Księdze Jakości UMK”, która kompleksowo opisuje wszystkie etapy działalności poszczególnych organów i osób. Wydziałowa Rada ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowy Koordynator ds. Jakości Kształcenia poddają systematycznej ocenie program studiów, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się. Studenci czynnie

uczestniczą w tym procesie poprzez uczestnictwo w organach odpowiadających za jakość kształcenia.

Na Wydziale prowadzi się kompleksową ewaluację systemu zapewnienia jakości kształcenia. Analizowane i sprawdzane są wdrożenia zaleceń oraz efektywność działań dotyczących zapewnienia jakości w kształceniu na kierunku farmacja.

**Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dostawcy Kształcenia**

-

**Zalecenia**

-

**4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)**

Poprzednia ocena programowa na Polskiej Komisji Akredytacyjnej na kierunku farmacja zakończyła się wydaniem pozytywnej Uchwały nr 530/2012 w dniu 6 grudnia 2012 r.). Powyższa Uchwała nie zawierała zaleceń, jednak w raporcie powizytacyjnym znalazły się nieliczne uwagi ZO PKA, zebrane poniżej, wraz z oceną podjętych działań naprawczych.

| Uwagi ZO PKA                                                                                                                                                              | Działania naprawcze Uczelni                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Należy zwrócić uwagę na uporządkowanie i uproszczenie szczegółowych efektów kształcenia, tak aby stały się możliwe do weryfikacji oraz bardziej zrozumiałe dla studentów. | Podczas obecnej wizytacji nie stwierdzono nieprawidłowości w sformułowaniach szczegółowych efektów uczenia się. Działania naprawcze okazały się skuteczne                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Należy podjąć działania zachęcające młodych pracowników do zdobywania kolejnych stopni naukowych.                                                                         | W latach 2014-19 odnotowano znaczący wzrost liczby osób ze stopniami doktora, doktora habilitowanego oraz tytułami profesora. W wymienionym okresie 18 pracowników Wydziału uzyskało stopień doktora, 15 stopień doktora habilitowanego, zaś 5 nauczycieli Wydziału uzyskało tytuł profesora. Należy zatem uznać, że działania Uczelni zachęcające do zdobywania kolejnych stopni naukowych okazały się skuteczne. |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Niepokój budzić może coroczny spadek wysokości środków finansowych przeznaczonych na działanie i rozwój Wydziału. Biorąc pod uwagę bardzo dobre wyposażenie Wydziału w aparaturę naukowo-badawczą warto rozważyć poszerzenie odpłatnej oferty usługowej. Warto również zintensyfikować starania o pozyskanie grantów z różnych źródeł (NCN, przemysł, UE, samorząd lokalny itp.).</p> | <p>W 2015 r. na Wydziale zostały utworzone studia doktoranckie w zakresie dwóch dziedzin: nauk farmaceutycznych oraz nauk medycznych w zakresie biologii medycznej. W okresie od ostatniej wizytacji ZO PKA Wydział uzyskał finansowanie w wysokości ponad 17 mln zł, wynikające z realizacji 26 grantów z Narodowego Centrum Nauki (23), Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (1) oraz MNiSW (2). Uzyskano ponadto dofinansowanie w wysokości 7 966 181 zł na zakup aparatury naukowo-badawczej w ramach konsorcjum naukowego: "Medycyna a zdrowie człowieka. Kujawsko-pomorski interdyscyplinarny program diagnozy spersonalizowanej i opieki zdrowotnej".</p> <p>W wyniku ewaluacji jednostek w 2018 r. Wydział Farmaceutyczny uzyskał kategorię A.</p> <p>W świetle przedstawionych wyżej danych należy uznać, że Uczelnia podjęła skuteczne działania naprawcze.</p> |
| <p>Konsultując z samorządem studenckim zmodyfikować należy system kryteriów przyznawania stypendiów oraz system numeracji dyplomów, aby nie budziły wątpliwości co do ich zgodności z aktualną ustawą „Prawo o szkolnictwie wyższym”. Należy również uporządkować tryb podpisywania umów ze studentami studiów stacjonarnych oraz tryb studenckich ubezpieczeń OC.</p>                   | <p>Obecnie w skład Wydziałowej Komisji Stypendialnej wchodzi również przedstawiciele studentów. ZO PKA podczas obecnej wizytacji nie stwierdził uchybień dotyczących kwestii wymienionych w uwagach z poprzedniej wizytacji, uznać zatem należy, że działania naprawcze podjęte przez Uczelnię okazały się skuteczne.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

Przewodniczący Zespołu oceniającego:

Prof. dr hab. Wojciech Mielicki